

A^m

BROMFIETSRIJBEWIJS

THEORIE BOEK

VOLGENS
NIEUWE
CBR
EXAMENEISEN
2026

DE VERKEERSREGELS

Al ruim **60** jaar een begrip!

Sneller leren, eerder slagen!
Op basis van de nieuwste
examenrichtlijn van het CBR.

VEKABEST

Hoofdstuk 1

	Veilig bromfietsrijden	16
1.1	Algemeen	16
1.2	Zintuigen	17
1.3	Lichamelijke en geestelijke gesteldheid	19
1.4	Defensief, sociaal en besluitvaardig gedrag	28

Hoofdstuk 2

	Wettelijke bepalingen	32
2.1	Rijbewijs categorieën	32
2.2	Begrippen verkeersdeelnemers	33
2.3	Begrippen voertuigen	36
2.4	Begrippen wegen en weggedeelten	40
2.5	Overige begripsbepalingen	44
2.6	Opsporing en rechtspraak	50
2.7	Overtredingen	50
2.8	Misdrijven	52
2.9	Gedrag van de bestuurder van een brommobiel	54
2.10	Educatieve maatregelen	55

Hoofdstuk 3

	Verkeerstekens	58
3.1	Verkeersborden	58
3.2	Verkeerstekens op het wegdek	66
3.3	Verkeerslichten	70
3.4	Aanwijzingen	74
3.5	Verkeerstekens en regels brommobielen	77

Hoofdstuk 4

	Wegen	79
4.1	Tegemoetkomend verkeer	79
4.2	Fiets-/bromfietspad, bromfiets op de rijbaan, fietsstroken	82
4.3	Rijden op enkelbaanswegen	93
4.4	Bochten	99
4.5	Rijden op dijkwegen	102

Hoofdstuk 5

	Bijzondere weggedeelten	103
5.1	Minirotonde	103
5.2	In- en uitrit	106
5.3	Erf	107
5.4	30 Km-zone	109
5.5	Voetgangersoversteekplaats (zebrapad)	109
5.6	Bushalte, tramhalte	110
5.7	Overwegen	113
5.8	Brug en viaduct	115

Hoofdstuk 6

	Gedrag bij kruispunten, voorrang, voor laten gaan	118
6.1	Gedrag bij kruispunten	118
6.2	Voorrangregeling	125
6.3	Afslaan	129
6.4	Voorrangregels tram, voorrangvoertuig, militaire colonne en uitvaartstoet	136

Hoofdstuk 7		
	Snelheid en afstand houden	140
7.1	Maximumsnelheden	140
7.2	Afstand houden	143
7.3	Stopafstand	145
7.4	Snelheid brommobiel	148
Hoofdstuk 8		
	Andere weggebruikers	149
8.1	Verschillende verkeersdeelnemers	149
8.2	Kwetsbare weggebruikers	149
8.3	Overige weggebruikers	155
Hoofdstuk 9		
	Rijmanoeuvres	157
9.1	Wegrijden	157
9.2	Voorsorteren	158
9.3	Rechts afslaan	160
9.4	Links afslaan	161
9.5	Inhalen	163
Hoofdstuk 10		
	Stilstaan, parkeren, plaatsen en gedrag bij ongevallen	168
10.1	Stilstaan	168
10.2	Plaatsen	170
10.3	Parkeren brommobielen	173
10.4	Gedrag bij ongevallen	175
10.5	Hulp bij voertuig te water	184
Hoofdstuk 11		
	Communicatie, rijden met licht en in moeilijke weersomstandigheden	186
11.1	Communicatie	186
11.2	Rijden met licht	187
11.3	Kijken en je laten zien	190
11.4	Rijden in regen en wind	195
11.5	Rijden in mist	197
11.6	Rijden op besneeuwd of beïnzeld wegdek	198
Hoofdstuk 12		
	Milieuaspecten	199
12.1	Brandstofverbruik	199
12.2	Uitlaatgassen, katalysator en CO ₂	200
12.3	Milieuzones	201
Hoofdstuk 13		
	Technische aspecten	202
13.1	Voertuigbeheersing	202
13.2	De juiste remtechniek	206
13.3	Rijden met passagier	209
13.4	Uitrusting van de bestuurder	209
13.5	Voertuigeisen	212
13.6	Controlehandelingen	216
13.7	Technische aspecten brommobiel	219
13.8	Lengte vrachtauto	222
Hoofdstuk 14		
	Verkeersborden en verkeersregels	224

HOOFDSTUK

1

Veilig bromfietsrijden

1.1 Algemeen

Wie geen gevaar ziet, kan geen risico inschatten

Het verkeer wordt gemaakt door mensen. Mensen die allemaal verschillen van aard, stemming, mentaliteit en leeftijd. Ze zijn rustig, boos, vermoeid, volgzzaam of nerveus, onverschillig, arrogant, ziek of overmoedig, twijfelend, aarzelend, verontwaardigd, gehandicapt, onberekenbaar, rusteloos, agressief, piepjong of stokoud. Al die verschillende mensen, waar jij er één van bent, nemen tegelijk deel aan het verkeer. Te voet, op de fiets, brommer, scooter of motor, in de auto, bestelwagen, bus of vrachtauto. Elk van hen vormt een risico voor de hem omringende verkeersdeelnemers.

Deelnemen aan het verkeer vereist voortdurend voorzichtigheid.

Je toont nu verkeersinzicht door uit te wijken naar de suggestiestrook om de vrachtauto veilig te kunnen passeren.

Een goede theorieopleiding leert je inzien hoe elke handeling en elke reactie van een van die vele verkeersdeelnemers, dus ook van jezelf, een situatie wijzigt van veilig in gevaarlijk of van gevaarlijk in veilig. Inzicht, dat wil zeggen het juist inschatten van risico's, maakt het verschil. En inzicht kan niet zonder zelfkennis.

Hoe eerlijker je met je kwaliteiten en je beperkingen omgaat, des te eerder en beter zul je met het verkeer een team vormen. Je gaat dan, zoals altijd in een goed team, geven en nemen. Dat betekent erkenning, zorg en respect voor de ander opbrengen, om samen veiligheid te creëren. Daarover gaat dit hoofdstuk.

Een bromfiets besturen vergt veel zelfkennis

Als bromfietser komt er heel veel informatie op je af. Die moet je waarnemen en herkennen om er vervolgens je handelingen op af te stemmen. Daarvoor is nodig dat je zintuigen stuk voor stuk goed functioneren. Heb je problemen met een of meer zintuigen, dan moet je bij het bromfietsrijden daar steeds terdege rekening mee houden. Les 1 van zelfkennis: beoordeel je zintuigen.

Oorzaken ongevallen

Bij veel ongevallen is het lastig een waarheidsgetrouw beeld te krijgen van oorzaak en gevolg. Het rijgedrag van de bestuurder is echter in 9 van de 10 gevallen mede oorzaak van het ongeval. Bromfietsongevallen met persoonlijk letsel komen vaker voor binnen de bebouwde kom dan buiten de bebouwde kom.

1.2 Zintuigen

Hoor je goed?

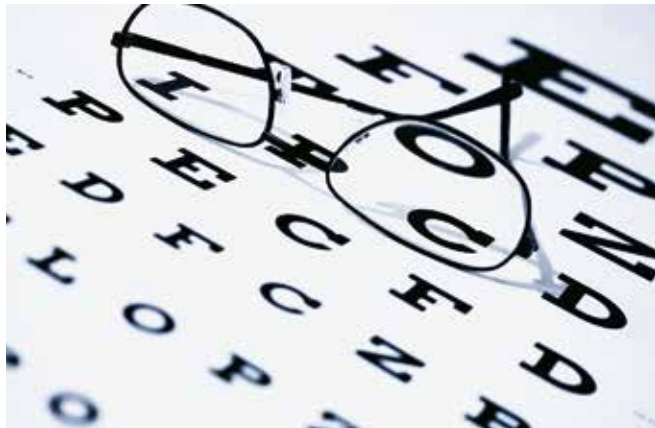
Veel informatie over verkeer komt via het oor: sirenes, alarmbellen, claxons, piepende remmen. Die geluiden helpen je om situaties te zien aankomen. Het is dus niet slim met harde muziek in je oren te rijden. Houd er rekening mee dat je door het dragen van een helm sommige geluiden vaak minder goed of later hoort.

Zie je goed?

De meeste en vaak ook belangrijkste verkeersinformatie heeft met zien te maken: verkeerstekens, lichtsignalen, tekstborden en beweging. Je gezichtsscherpte voor ver weg en dichtbij moet voldoende zijn, zonder of met bril of lenzen.

Twijfel je, laat je ogen dan controleren. Kleurenblindheid en problemen met beperkt zicht bij schemering en in het donker zijn geen belemmering om te rijden, tenminste zolang je je rijstijl hierbij aanpast.

*Ook de kleine
lettertjes?*

Alle zintuigen op scherp?

Je zintuigen werken meestal samen. Ze vullen elkaar aan om de informatie zo volledig mogelijk over te brengen. Je ziet hoe hard je rijdt op de snelheidsmeter. Je voelt het aan de vering en de trillingen van de bromfiets. Aangezien die zintuigen steeds de aanzet geven voor al jouw handelingen en reacties, mogen zij niet worden belemmerd, zoals door harde muziek, een onrustige passagier, slechtzittende kleding of een slechte conditie.

1.3 Lichamelijke en geestelijke gesteldheid

Rij je goed als je niet fit bent?

'Nee, natuurlijk niet!' Als je scheel kijkt van de hoofdpijn, als je koortsig bent, als je buikpijn hebt, als je down bent, als je veel piekert, dan ben je een minder goede verkeersdeelnemer. Dan tóch gaan rijden, is meer dan normaal risico's nemen. De vraag is of je het effect van die risico's kunt overzien.

Een belangrijke vraag, want risico's nemen in het verkeer betekent dat je ook anderen daaraan blootstelt. Dat doe je ook als je een bromfiets bestuurt, terwijl je onder zware medicijnen zit, alcohol hebt gedronken, of drugs hebt gebruikt. Ken je conditie. Ken je verantwoordelijkheid. Voor je eigen veiligheid en voor de veiligheid van al die andere verkeersdeelnemers waarmee je altijd, zelfs tijdens het kortste ritje, te maken krijgt.

Concentratie

Neem je deel aan het verkeer, neem dan niet tegelijk aan iets anders deel. Denkbeeldige discussies met je vriend of vriendin, spiegels instellen, het leidt je aandacht voor het verkeer af. Je mist dan scherpte, alertheid en concentratie.

Als je van jezelf weet dat je gauw afgeleid bent en als je beseft wat de risico's zijn, dan laat je alles na wat je kan afleiden en doe je bepaalde zaken vóórdát je gaat rijden. Hoe vertrouwder het traject, dat je vaak of zelfs dagelijks rijdt, hoe makkelijker de concentratie verslapt. Blijf alert, ook al ken je het traject als je broekzak.

Wantrouw die zogenaamde 'automatische route'. Rijd ook daar steeds zeer oplettend! Concentratieverlies kan ook ontstaan bij het rijden op lange, kaarsrechte wegen door een vlak en eentonig polderlandschap. Doordat er weinig afwisseling is verslapt de aandacht en vermindert de waarneming. Men noemt dit **'polderblindheid'**.

VEKABEST

INKIJKEXEMPLAAR

de rest van dit hoofdstuk is
niet beschikbaar in het inijkexemplaar

HOOFDSTUK

2

Wettelijke bepalingen

2.1 Rijbewijs categorieën

Het rijbewijs is voorzien van de volgende gegevens: pasfoto, BSN, naam, woonplaats, geldigheidsduur en behaalde voertuigcategorieën.

- Rijbewijs A: motorfietsen (eventueel met zijspan of aanhangwagen) en gemotoriseerde driewielers (A1=licht, A2=middel, A=zwaar),
- Rijbewijs AM: bromfietsen, snorfietsen, speed-pedelecs, brombakfietsen en brommobielen,
  - bromfietsen op twee, drie of vier wielen met een brandstofmotor (maximaal 50 cm³) of een elektromotor (maximumvermogen 4kW),
  - constructiesnelheid maximaal 45 km/u,
  - brommobiel mag niet zwaarder zijn dan 350 kg,
  - als je rijbewijs A of B hebt, krijg je automatisch rijbewijs AM,
- Rijbewijs B: personenauto's en lichte bestelauto's, TMM maximaal 3500 kg en maximaal 9 zitplaatsen (incl. bestuurder),
  - TMM van de aanhangwagen: niet meer dan 750 kg; bij zwaardere aanhangwagens mag de TMM samen met de auto niet meer zijn dan 3500 kg,
- Rijbewijs C: zware bestel- en vrachtauto's, TMM meer dan 3500 kg (rijbewijs C1: tussen 3500 – 7500 kg),
  - TMM van de aanhangwagen: niet meer dan 750 kg,
- Rijbewijs D: autobussen (rijbewijs D1: maximaal 16 passagiers en maximaal 8 meter lang),
  - TMM van de aanhangwagen: niet meer dan 750 kg,
- Rijbewijs E: voor andere aanhangwagens dan op grond van bovenstaande rijbewijzen is toegestaan,
- Rijbewijs T: landbouw- en bosbouwtrekkers, motorrijtuigen met beperkte snelheid en mobiele machines.

Geldigheidsduur rijbewijs: afgifte rijbewijs aan een persoon...

- jonger dan 65 jaar → 10 jaar geldig
- 65 – 70 jaar → geldig tot 75^e verjaardag
- vanaf 70 jaar → 5 jaar geldig
- vanaf 75 jaar → 5 jaar geldig (na verplichte medische keuring)

Verlies rijbewijs: geen politie-aangifte; wel verklaring invullen bij aanvraag van een nieuw rijbewijs bij gemeente.

2.2 Begrippen verkeersdeelnemers

Om het verkeer vlot, soepel en vooral ook veilig te laten verlopen, zijn er allerlei regels gemaakt. Zonder die regels zou het verkeer een grote chaos worden en zouden er veel ongelukken gebeuren.

Sommige regels geven aan wat je per se moet doen, andere regels geven aan wat je moet laten en weer andere geven alleen maar adviezen. Om deze regels te kunnen begrijpen en toepassen, moet je eerst de begripsbepalingen kennen. Deze komen in het verloop van dit boek steeds terug.

Om regels goed te kunnen toepassen moet je ook rekening houden met personen die zich moeilijk kunnen voortbewegen. Laat ze voorgaan als zij willen oversteken.

Bestemmingsverkeer

Bestuurders van wie de bestemming is gelegen aan of in de directe nabijheid van een weg die blijkens een bord gesloten voor bepaalde bestuurders is, maar open voor bestuurders die slechts via deze weg hun bestemming kunnen bereiken, alsmede voor bestuurders van lijnbussen.

Bestuurders

Alle weggebruikers behalve voetgangers.

Geleiders van rijdieren, trekdieren en vee zijn bestuurders.

Als je rijbevoegdheid is ontzegd, mag je niet rijden. Dus ook geen rijlessen nemen.

Bestuurders van motorvoertuigen

Iedereen die zelf een motorvoertuig bestuurt, rijles geeft of rijexamen afneemt.

Uitvaartstoet

Een uitvaartstoet is een stoet, bestaande uit motorvoertuigen, die een lijk of de as van een gecremeerd lijk begeleiden en die de bedoelde herkenningstekens voeren.

Militaire colonne

Een aantal zich achter elkaar bevindende militaire motorvoertuigen of motorvoertuigen van een rampenbestrijdingsorganisatie onder leiding van één commandant die de herkenningstekens voor militaire colonnes voert:

- eerste voertuig twee blauwe vlaggen,
- alle volgende voertuigen behalve het laatste voertuig: aan de rechterzijde één blauwe vlag,
- laatste voertuig één groene vlag aan de rechterszijde,
- alle voertuigen behalve het laatste voertuig: rechterkoplamp blauw licht,
- laatste voertuig: rechterkoplamp groen licht,

- alle voertuigen: dimlicht of groot licht, achterlicht en achterkentekenplaatverlichting.

Eerste voertuig.

Volgvoertuig(en).

Laatste voertuig.

Verkeer

Alle weggebruikers.

Voetgangers

Iedereen die te voet aan het verkeer deelneemt; óók als men daarbij een klein voertuig aan de hand meevoert, zoals een kinder-, boodschappen-, of bagagewagen. Voetgangersregels gelden ook voor:

- personen die te voet een motor, bromfiets, snorfiets of fiets aan de hand meevoeren,
- personen die zich verplaatsen op rolschaatsen of een skateboard. Deze skaters moeten het fietspad, het fiets-/bromfietspad, het voetpad of het trottoir gebruiken. Alleen als deze weggedeelten ontbreken, mogen zij op de rijbaan rijden,
- bestuurders van een gehandicapt voertuig, als zij gebruik maken van een voetpad of trottoir. Zij mogen dan niet sneller rijden dan 6 km/u.

Rollerskaters vallen onder de categorie voetgangers en mogen het fietspad gebruiken.

VEKABEST

INKIJKEXEMPLAAR

de rest van dit hoofdstuk is
niet beschikbaar in het inijkexemplaar

HOOFDSTUK

3

Verkeerstekens

Algemene regel

Je bent verplicht verkeerstekens op te volgen. Ze kunnen een gebod of een verbod inhouden.

Verkeerstekens zijn:

- verkeersborden,
- verkeerslichten,
- verkeerstekens op het wegdek.

Verkeersborden, verkeerslichten en verkeerstekens op het wegdek in één verkeerssituatie.

3.1 Verkeersborden

In hoofdstuk 14 vind je de meest voorkomende verkeersborden, wegbebakening en bewegwijzeringen in Nederland. We adviseren je dit hoofdstuk aandachtig door te nemen ter voorbereiding op je theorie-examen.

Werkingsgebied

Meestal gelden verkeersborden voor de gehele breedte van de weg waarlangs zij staan. Alleen de borden met een verbod tot parkeren of stilstaan, gelden uitsluitend voor de kant van de rijbaan waar zij zijn geplaatst. Er kan boven een verkeersbord het woord 'zone' worden aangegeven. Het bord geldt dan voor het h ele gebied dat als zone wordt aangeduid.

E1

E2

Onderborden

Onder verkeersborden kunnen onderborden worden geplaatst. Die onderborden kunnen aangeven wanneer het bord geldt en voor welke groep verkeersdeelnemers wel of juist niet. De symbolen op de onderborden betekenen hetzelfde als in het verkeersbordenregister. Als er alleen een symbool op het onderbord staat, geldt het bord alleen voor die categorie maar als het woord 'uitgezonderd' erbij staat, juist niet.

De eenrichtingsweg is geen eenrichtingsweg voor fietsers, snorfietsers, bromfietsers en gehandicaptenvoertuigen.

500 m

Onderbord A geeft aan dat het verkeersbord pas over 500 meter van kracht is. Dit kan bijvoorbeeld een inrijverbod zijn: hier mag je nog inrijden, maar over 500 meter niet meer. Onderbord B geeft aan dat het verkeersbord voor de komende 500 meter van toepassing is.

Categorieën verkeersborden

De verkeersborden zijn in 11 categorieën ingedeeld. De categorieën zijn met letters aangegeven en de borden binnen die groepen met cijfers. De categorieën verkeersborden zijn:

A Snelheidsborden

Deze borden verbieden sneller te rijden of geven het einde aan van die snelheidsbeperking. Ook kunnen ze voor een hele zone een maximumsnelheid aangeven. Er is ook een bord dat alleen maar een adviessnelheid aangeeft.

B Voorrangsborden

Deze borden regelen de voorrang op kruispunten en op sommige afbuigende wegen. Er zijn voorrangsborden die je verplichten te stoppen en borden die je vragen de situatie voorzichtig te naderen.

C Geslotenverklaringen

Deze borden bepalen wie een weg niet mag inrijden, ingaan of gebruiken.

D Rijrichtingsborden

Deze borden verplichten je de aangegeven richting te volgen.

E Parkeer- en stilstaanborden

Deze borden regelen waar je wel en waar je niet mag stilstaan of parkeren.

F Overige geboden en verboden

Deze borden vertellen je waar en wie je wel of juist niet mag inhalen, wanneer je tegenliggers voor moet laten gaan, of wanneer andere verboden worden opgeheven.

G Borden ter aanduiding van verkeersregels

Deze borden duiden een auto(snel)weg aan, of een erf, voetpad, fiets-/bromfietspad of ruiterspad.

VEKABEST

INKIJKEXEMPLAAR

de rest van dit hoofdstuk is
niet beschikbaar in het inijkexemplaar

HOOFDSTUK

4

Wegen

4.1 Tegemoetkomend verkeer

Rechts houden

Je bent verplicht om zoveel mogelijk rechts te houden, maar ook zo veilig mogelijk, dus op redelijke afstand van trottoir of berm. Kom je op een smalle weg een auto- of vrachtautobestuurder tegen, dan moeten jij en die andere bestuurder zover uitwijken dat je beiden geen hinder van elkaar ondervindt.

Zo de geparkeerde auto's voorbijrijden is onveilig. De tussenruimte is hier te klein.

Op deze manier houd je een veilige tussenruimte en kom je niet in gevaar als er een autoportier wordt geopend.

Bieden de omstandigheden de jou tegemoetkomende bestuurder geen uitwijkmogelijkheid, neem dan zijn uitwijkverplichting zo mogelijk over door extra ruim uit te wijken. Ben je van plan om uit te wijken naar de berm, weet dan zeker dat die berm geschikt is voor uitwijken.

Let daarbij ook op de rijbaanverkanting. Je houdt er rekening mee dat de meeste tegenliggers ook niet veilig naar de berm kunnen uitwijken. Door begroeiing kunnen die bestuurders niet goed zien hoe 'veilig' die berm is, anders gezegd, hoe geschikt die berm is voor uitwijken.

Gelukkig naderen er op dit moment geen tegenliggers, want de berm is hier gevaarlijk.

Een erg gevaarlijke situatie ontstaat wanneer een auto én een fietser je tegemoet komen. In veel gevallen zal de automobilist in kwestie pas (te) laat doorhebben dat hij moet remmen en achter de fietser moet blijven, waardoor hij waarschijnlijk nog snel de fietser zal gaan inhalen. Als je dus die fietser én die auto op je af ziet komen, verminder dan snelheid en ga meer rechts rijden.

Rijbaanversmalling

Bij een rijbaanversmalling regelt meestal een verkeersbord wie eerst mag. Als jij bij het ronde bord in de richting van de rode pijl rijdt, moet jij stoppen. Bij het vierkante bord geldt de witte pijl voor jou en moeten de tegemoetkomende bestuurders stoppen en jou voor laten gaan.

Bij rijbaanversmallingen regelen verkeersborden meestal wie eerst mag; rijd je in de richting van de rode pijl, dan moet je stoppen en het tegemoetkomende verkeer voor laten gaan.

Verkeer dat in de richting van de rode pijl rijdt moet nu al het verkeer (ook voetgangers) van deze kant voor te laten gaan.

Nauwe doorgang

Als voetgangers in een nauwe doorgang lopen, moet je ze altijd voor laten gaan, ongeacht of er een bord is geplaatst; het bord verplicht bestuurders uit tegengestelde richting het verkeer dat van deze richting nadert voor te laten gaan; voetgangers zijn echter geen bestuurders, voor hen geldt geen verbod om door te gaan.

Voetgangers hoeven jou hier niet voor te laten gaan. Geef hen de gelegenheid om veilig hun weg te vervolgen.

Obstakels

Als er zich een obstakel op jouw weggedeelte bevindt en er nadert tegemoetkomend verkeer, dan moet je dit tegemoetkomend verkeer voor laten gaan, tenzij de rijbaan breed genoeg is, zodat jij en de tegemoetkomende bestuurder door kunnen gaan zonder elkaar te hinderen.

Nu mag jij doorrijden, het obstakel bevindt zich niet op jouw weggedeelte. Kies een zodanige positie dat voorkomen wordt dat de auto doorrijdt.

Het obstakel bevindt zich op jouw weggedeelte. Je toont inzicht door zelf te stoppen en de auto voor te laten gaan.

4.2 Fiets-/bromfietspad, bromfiets op de rijbaan, fietsstroken

Bromfietsers op de rijbaan

Je moet als bromfietser de rijbaan gebruiken, tenzij er naast de rijbaan een fiets-/bromfietspad aanwezig is. Soms geeft een bordje (aanduiding A) aan dat je het fiets-/bromfietspad naar links moet verlaten om op de rijbaan te gaan rijden. Dat is vaak het geval als het fiets-/bromfietspad eindigt en er alleen nog een verplicht fietspad is. Als je de rijbaan weer naar rechts moet verlaten om op het fiets-/bromfietspad te gaan rijden wordt dit aangegeven door aanduiding B.

*Aanduiding A:
bromfietsers worden verwezen
naar de rijbaan of naar het
fiets-/bromfietspad.*

*Aanduiding B:
bromfietsers worden verwezen
naar het fiets-/bromfietspad of
naar de rijbaan.*

Er zijn situaties waar het fiets-/bromfietspad links van de rijbaan of midden op de rijbaan ligt. Als je dan op de rijbaan moet gaan rijden of weer op het fiets-/bromfietspad kan dit ook worden aangegeven door de bovenstaande afgebeelde verkeersbordjes. Let op! Met de pijl wordt aangegeven aan welke zijde je het bord moet passeren.

Bromfietsen op drie wielen of met een aanhangwagen en breder dan 75 cm moeten de rijbaan gebruiken.

VEKABEST

INKIJKEXEMPLAAR

de rest van dit hoofdstuk is
niet beschikbaar in het inijkexemplaar

HOOFDSTUK

5

Bijzondere weggedeelten

5.1 Minirotonde

Afwijkend van uitvoering

Er bestaan steeds meer kleine rotondes die minirotondes worden genoemd. Het zijn rotondes waar bestuurders op de rotonde voorrang hebben op bestuurders die de rotonde naderen.

Meestal hebben die rotondes slechts een rijstrook, met daar omheen een fietsstrook of voetpad en/of trottoir. De voorrang wordt geregeld met verkeersborden en op de rotonde staat tegenover elke toeleidende weg een verkeersbord dat een verplichte rijrichting aangeeft.

Bij deze rotonde met een fietsstrook is de voorrang geregeld met verkeerstekens. Het verkeersbord en de haaientanden vertellen dat je voorrang moet verlenen aan de fietser op de rotonde.

Bij de nadering en het berijden van dergelijke rotondes wordt richting aangegeven als volgt:

- als je de rotonde éénkwart rond wilt, geef je voor het oprijden van de rotonde richting aan naar rechts totdat je de rotonde hebt verlaten,

- als je de rotonde halfrond wilt, geef je geen richting aan als je de rotonde nadert en oprijdt. Je geeft pas richting aan naar rechts wanneer je de eerste zijweg bent gepasseerd,
- als je de rotonde driekwart rond wilt, geef je op de toeleidende weg richting aan naar links. Als je de tweede zijweg bent gepasseerd, geef je richting aan naar rechts.

De haaiantanden vertellen de autobestuurder dat hij alle bestuurders op de rotonde voorrang moet verlenen.

Denk er om dat je als bromfietser bij het verlaten van de rotonde de fietsers en snorfietzers op de fietsstrook of het fietspad die de rotonde blijven volgen, voor moet laten gaan.

Ligt er geen voetgangersoversteekplaats, dan moet je de voetganger die de rotonde blijft volgen en dus rechtdoor op dezelfde weg gaat, voor laten gaan.

Als de autobestuurder de rotonde wil verlaten moet het verkeer dat de rotonde blijft volgen, voor gelaten worden.

Op de weg naar een minirotonde staat vaak het waarschuwingsbord rotonde (J9) geplaatst. Als je als bromfietser een minirotonde met een (fiets)suggestiestrook nadert en je wilt er rechts afslaan, mag je op de (fiets)

J9

suggestiestrook voorsorteren, tenzij je daar moet stoppen omdat je voorrang moet verlenen. Vaak wordt op fiets-/bromfietspaden buiten de bebouwde kom rond minirotondes door haaiantanden aangegeven dat je voorrang moeten verlenen aan bestuurders die een rotonde verlaten.

Ligt het fietspad iets verder van de rotonde, dan moet je voorrang verlenen aan de bestuurders die de rotonde verlaten. Let op de haaiantanden.

Links en rechts rijden en inhalen

Vlak voor en op een rotonde mag je met je bromfiets op de rijbaan zowel links als rechts rijden. Je bent als het ware aan het voorsorteren. Houd er rekening mee dat bestuurders vlak voor en op rotondes zowel rechts als links mogen inhalen.

Je mag vlak voor en op een rotonde links inhalen ...

... maar ook rechts inhalen is vlak voor en op een rotonde toegestaan.

Kijkgedrag

Je komt op een minirotonde eigenlijk ogen tekort. Je moet immers kijken welke richting je uit wilt, maar ook moet je kijken naar bestuurders waaraan je voorrang moet verlenen. Wanneer je daardoor je voorligger die gestopt is, te laat opmerkt, dan is een ongeval onvermijdelijk.

Let daarom altijd goed op je voorligger. Omdat je op een rotonde links en rechts kan worden ingehaald, is het nodig om bij het wisselen van rijstrook de spiegels goed te gebruiken en ook om goed over je schouder te kijken of er naast je plotseling een voertuig bevindt.

5.2 In- en uitrit

Verlaagde trottoirband

Een in- of uitrit herken je vaak aan het verlaagd trottoir (of een verlaagde trottoirband) dat grenst aan de kruisende weg en overgestoken moet worden bij het in- en uitrijden. Als een uitmonding niet direct als een uitrit te herkennen is kan het toch zijn dat er sprake is van een uitrit. Dit is het geval als deze weg een beperkte bestemming heeft, zoals bij parkeerplaatsen van een winkelcentrum. Ook hier laat je al het verkeer voorgaan.

Je moet bij het inrijden van een inrit - en (vooral) bij het verlaten van een uitrit – alle weggebruikers (dus ook voetgangers) voor laten gaan.

Voor beiden geldt nu de verplichting het andere verkeer voor te laten gaan. De in/uitrit is echter breed genoeg, dus kunnen jullie allebei doorrijden.

Je verlaat nu een uitrit en moet de voetgangers voor laten gaan.

Links gelegen inrit inrijden

Als je linksaf een inrit wilt inrijden, sorteer je binnen de bebouwde kom gewoon tegen de wegaf. Buiten de bebouwde kom zonder een verplicht fiets-/bromfietspad mag dat ook, maar is het soms wel gevaarlijk.

VEKABEST

INKIJKEXEMPLAAR

de rest van dit hoofdstuk is
niet beschikbaar in het inijkexemplaar

HOOFDSTUK

6

Gedrag bij kruispunten, voorrang, voor laten gaan

6.1 Gedrag bij kruispunten

Voorzichtig naderen

Op kruispunten komt veel verkeer samen dat vervolgens verschillende richtingen uitgaat. Dat verkeer moet veilig kunnen doorstromen. Nader een kruispunt altijd voorzichtig, zodat je op tijd en correct op de situatie kunt reageren.

Beoordeel kruispunt

Stel bij het oprijden van een kruispunt zo vroeg mogelijk vast wat voor soort kruispunt het is:

- een gelijkwaardig kruispunt,
- een kruispunt met een voorrangsweg,
- een gevaarlijk kruispunt binnen de bebouwde kom,
- een gevaarlijk kruispunt buiten de bebouwde kom,
- een kruispunt met een afbuigende voorrangsgeregeling.

*Een kruispunt
met afbuigende
voorrangsgeregeling.*

Kruispunt niet blokkeren

Zo veilig mogelijk handelen, daar gaat het om en als je moet stoppen om ander verkeer vóór te laten gaan, dien je de doorgang voor het kruisende verkeer zoveel mogelijk vrij te houden.

Om uitzicht te krijgen op de kruisende weg, kan het soms nodig zijn dat je even stopt op een fietspad, voetgangersoversteekplaats of voetpad. Probeer dan vooral fietsers en snorfietzers zo min mogelijk te hinderen.

Kruispunt oprijden

Je mag het kruispunt pas oprijden:

- als je meteen kunt doorrijden of weer snel vrij kunt maken,
- als je je voertuig tussen de kruisende verkeersstromen kunt opstellen,
- als je ziet dat de bestuurder die recht heeft op voorrang, toch niet kan doorrijden omdat hij op zijn beurt een ander voorrang moet verlenen; je mag dan van de **gelegenheidsvoorrang** gebruik maken als je zeker weet dat je het kruispunt veilig kunt oversteken.

*Je mag je tussen fietspad
en rijbaan opstellen ...*

*... en nu moet je tussen de
twee rijbanen in opstellen
zodat je beter kunt zien of
er nog verkeer nadert.*

Let goed op of de afbuigende autobestuurder je wel heeft gezien en je voor laat gaan.

Ga je meerdere kruisingsvlakken achter elkaar oprijden, dan vragen de vele details je volledige aandacht.

Let dus extra goed op:

- als je wegen met gescheiden rijbanen kruist,
- als je wegen met vrijliggende fiets- en/of voetpaden kruist,
- als je fiets-/bromfietspaden kruist met verkeer in twee richtingen,
- als je een voorrangshoofdrijbaan moet oversteken om een ventweg in te rijden.

Stel vast wat je aan de overkant kunt verwachten.

Ligt er voorbij het kruispunt een fietspad dat je moet kruisen, dan moet je voordat je het kruispunt oversteekt, gezien hebben of dat fietspad vrij is, of je door kunt rijden en of er opstelruimte aanwezig is.

Vroegtijdig stoppen

Als je een kruispunt nadert waar je voorrang moet verlenen aan andere voertuigen, stop dan op een zodanige plaats dat ook die voertuigen gemakkelijk hun weg kunnen vervolgen. Voorrang verlenen houdt immers in dat je anderen in staat stelt ongehinderd hun weg te vervolgen.

Naderingssnelheid

Nader het bord dat aangeeft dat je voorrang moet verlenen met gematigde snelheid zodat je niet op het laatste moment nog hard moet remmen.

B6

Bestuurders op de kruisende weg mogen niet denken dat je door zult rijden. Schrikreacties en verwarring kunnen tot ongevallen leiden. De bestuurder op de voorrangsweg mag ervan uit gaan dat je voorrang zult verlenen en dat hij daarom ongehinderd door kan rijden.

Het bord geeft aan dat je voorrang moet verlenen aan bestuurders op de kruisende weg, een voetganger is echter geen bestuurder, nader zo'n kruispunt extra voorzichtig.

VEKABEST

INKIJKEXEMPLAAR

de rest van dit hoofdstuk is
niet beschikbaar in het inijkexemplaar

HOOFDSTUK

7

Snelheid en afstand houden

'Verstandsmeter'

Jeugdige bestuurders raken vaak betrokken bij verkeersongevallen. De belangrijkste oorzaken zijn onervarenheid in combinatie met overschatting rijvaardigheid, alcoholgebruik en rijden met een veel te hoge snelheid. Zorg dat je niet te hoog scoort op de snelheidsmeter, maar wel op de verstandsmeter.

7.1 Maximumsnelheden

Maximumsnelheden voor bromfietsen

Hoewel je bromfiets zo geconstrueerd moet zijn dat hij niet sneller kan dan 45 km/u, mag je niet overal met deze snelheid rijden. De maximumsnelheden voor bromfietzers (en speed-pedelec) zijn:

- binnen de bebouwde kom op het fiets-/bromfietspad: 30 km/u en op de rijbaan 45 km/u,
- buiten de bebouwde kom op het fiets-/bromfietspad: 40 km/u en op de rijbaan 45 km/u.

Voor bromfietzers die binnen de bebouwde kom op het fiets-/bromfietspad rijden is de maximumsnelheid 30 km/u.

Voor bromfietzers die binnen de bebouwde kom op de rijbaan rijden is de maximumsnelheid 45 km/u.

Maximumsnelheid 40 km/u.

Maximumsnelheid 45 km/u.

Voor speed-pedelecs die binnen de bebouwde kom op de rijbaan rijden is de maximumsnelheid 45 km/u ...

... en binnen de bebouwde kom op het fiets-/bromfietspad rijden is de maximumsnelheid 30 km/u.

Maximumsnelheden voor snorfietzen

Voor snorfietzen is de maximumsnelheid zowel binnen als buiten de bebouwde kom altijd 25 km/u. Deze snelheid geldt ook voor een bijzondere bromfiets (Segway). Als met de Segway op het voetpad of het trottoir mag worden gereden is de maximumsnelheid 6 km/u.

Zowel binnen als buiten de bebouwde kom geldt voor snorfietzers een maximumsnelheid van 25 km/u.

Je mag binnen een erf niet sneller rijden dan 15 km/u.

Maximumsnelheid erf

Binnen een erf mogen bromfietzers en snorfietzers, net als alle andere bestuurders, niet sneller rijden dan 15 km/u.

Naderingssnelheid

Een van de redenen om een brommer te kopen, is de snelheid waarmee je je kunt verplaatsen. Een goed bestuurder weet wanneer hij snel kan rijden en langzaam moet rijden. Als je een stilstaand obstakel op jouw weghelft kunt verwachten, of als je kruisend verkeer kunt verwachten, moet je je snelheid zo aanpassen, dat je binnen de afstand tot dat obstakel of kruisend verkeer kunt stoppen.

Bij een gewoon kruispunt zul je vanaf zo'n 15 meter voor het kruispunt kunnen zien of je voorrang moet verlenen. Om binnen die 15 meter te kunnen stoppen, moet je niet sneller rijden dan ongeveer 25 km/u. Bij een snelheid van bijvoorbeeld 35 km/u leg je met een brommer een afstand van ongeveer 10 meter per seconde af.

Overzicht maximumsnelheden

Bij meerdere snelheidsaanduidingen geldt de laagste maximumsnelheid.

Binnen de bebouwde kom: 50 km/u,

Buiten de bebouwde kom: (tenzij verkeerstekens een lagere snelheid aangeven):

- Autosnelwegen 130 km/u,
- Autowegen 100 km/u,
- Andere wegen 80 km/u,

Afwijkende snelheden:

- Aanhangwagens achter onder andere motorfietsen en personenauto's:
  - Toegestane maximummassa aanhangwagen $\leq$ 3500 kg 90 km/u,
  - Toegestane maximummassa aanhangwagen $>$ 3500 kg 80 km/u,
- Vrachtauto's, autobussen 80 km/u,
- T100-bussen 100 km/u,
- Landbouwtrekkers en mobiele machines:
  - zonder kenteken 25 km/u,
  - met kenteken 40 km/u,

- Bromfietsen en gehandicaptenvoertuigen met motor:
  - Binnen de bebouwde kom:
    - op het (brom)fietspad 30 km/u,
    - op de rijbaan 45 km/u,
  - Buiten de bebouwde kom:
    - op het (brom)fietspad 40 km/u,
    - op de rijbaan 45 km/u,
- Gehandicaptenvoertuigen met motor en Segways op trottoir en voetpad 6 km/u,
- Brommobielen 45 km/u,
- Snorfietsen 25 km/u,
- Erf 15 km/u.

7.2 Afstand houden

Volgens de wet moet je zo rijden, dat je altijd kunt stoppen binnen de afstand waarover je de weg kunt overzien en de weg vrij is. In de praktijk is het vaak niet mogelijk om zo te rijden. Als je bijvoorbeeld binnen de bebouwde kom rijdt en een zeer ruime afstand houdt, dan voegt er voortdurend verkeer tussen.

Toch zul je moeten proberen zoveel mogelijk een veilige volgafstand aan te houden.

Als vuistregel kun je de zogenaamde '**2 secondenregel**' aanhouden. Je volgafstand moet dan zo groot zijn als de afstand die je in 2 seconden aflegt.

Berekening volgafstand

Als je precies wilt berekenen hoeveel meter je per 2 seconden aflegt, moet je je snelheid in meters per uur delen door het aantal seconden dat in één uur zit en de uitkomst met 2 vermenigvuldigen.

VEKABEST

INKIJKEXEMPLAAR

de rest van dit hoofdstuk is
niet beschikbaar in het inijkexemplaar

HOOFDSTUK

8

Andere weggebruikers

8.1 Verschillende verkeersdeelnemers

Verantwoordelijkheden en risico's

Wij kunnen niet zien waar de bestuurder die in de verte nadert, met zijn gedachten zit, hoeveel ervaring hij heeft, of hij uitgerust is, gedronken heeft, medicijnen gebruikt, serieus is et cetera, et cetera. Wij weten niet wat hij gaat doen als hij kan kiezen uit meerdere mogelijkheden.

Wij kunnen niet weten dat hij ons allang heeft zien aankomen en zich al heeft voorbereid op de situatie die gaat ontstaan. Misschien vraagt hij zich precies hetzelfde af over ons.

Wij vertrouwen erop dat de ander voldoet aan de eisen ten aanzien van kennis, inzicht, verantwoordelijkheidsbesef, lichamelijke en geestelijke gezondheid, nodig om deel te kunnen en mogen nemen aan het verkeer.

Sommige bestuurders rijden roekeloos, volgen je op veel te korte afstand, halen gevaarlijk in en andere bestuurders rijden overdreven voorzichtig. Van jou wordt verwacht dat je onder alle omstandigheden kalm blijft, geen agressieve reacties vertoont en snelheid en volgafstand altijd op de juiste manier aanpast.

8.2 Kwetsbare weggebruikers

Voetgangers

Voetgangers zijn geneigd zich niet aan regels te houden. Niet zozeer opzettelijk, dan wel omdat ze het gevoel hebben geen deel uit te maken van het verkeer. Een beetje klopt dat ook wel. Ze lopen het grootste deel van de tijd op een min of meer veilig trottoir.

Kinderen

De voetgangers op wie je het meest moet letten, zijn kinderen en bejaarden. Kinderen zijn uiterst spontaan en direct in hun gedrag en onberekenbaar. Het verkeersonderwijs op scholen is bovendien weinig effectief, zodat je ook van iets oudere kinderen niet teveel verkeersinzicht moet verwachten.

In een schoolzone spelen vaak kinderen op straat. De kinderen lopen soms zonder op te letten de rijbaan op. Houd daar rekening mee!

Ook waveboarders zijn heel spontaan en direct in hun gedrag. Maar je kunt nooit precies weten wat ze doen: ze zijn erg onvoorspelbaar.

Als je door kinderrijke woonbuurten rijdt, in de buurt van scholen, of op veelgebruikte routes naar die scholen, doe het dan rustig aan en let goed op. Bijna overal staan auto's geparkeerd, ook vlakbij oversteekplaatsen voor kinderen. Daar gebeuren dan ook veel ongevallen.

Je wordt hier gewaarschuwd voor overstekende kinderen, reken er maar op dat je in de buurt van een school of speelplaats bent.

Kinderen kijken niet goed uit en omdat ze niet over geparkeerde auto's heen kunnen kijken, zien ze je ook niet altijd aankomen. De verantwoordelijkheid ligt dus bij jou en als je in een woonstraat met meer dan 30 km/u langs geparkeerde auto's rijdt, kun je op het moment dat je een kind ziet, niets meer doen.

Voetgangers van links of rechts, vooral kinderen, lopen zonder naar links of rechts te kijken tussen auto's door de weg op.

Kinderen behoren tot de kwetsbaarste groep voetgangers.

Let extra op kinderen die rennen op het trottoir, of elkaar van weerszijden van de rijbaan iets toeschreeuwen. En let ook op kinderen die een school uit komen rennen, terwijl hun moeders hen, al dan niet met de auto, aan de overkant van de straat staan op te wachten.

Ouderen en mindervaliden

Ouderen hebben minder waarnemings- en reactievermogen. Ze zien je later aankomen en reageren trager. Ook twijfelen ze vaak lang(er), voordat ze een beslissing nemen in het verkeer. Let extra goed op en toon begrip voor hun beperkingen. Dat is ook verstandig als je in de buurt van mindervaliden rijdt, al valt het soms niet mee om die te herkennen. Denk bijvoorbeeld aan doven en slechthorenden.

Ouderen zijn vaak erg onzeker in het verkeer. Hierdoor moeten bestuurders extra rekening houden met hun waarnemings- en reactievermogen.

Ouderen reageren vaak minder goed en langzamer dan jongere bestuurders. Hierdoor zijn ze vaak onzeker in het verkeer. Toon begrip voor hun beperkingen.

Slechthorende bestuurders

In het verkeer kan je te maken hebben met slechthorende weggebruikers. Het lastige is dat je die niet zonder meer kunt herkennen. Daarom zijn er speciale bordjes ontwikkeld.

Met deze (SH-)bordjes achterop een fiets of ander vervoermiddel zijn slechthorende personen wél goed herkenbaar in het verkeer. Je kunt dan rekening houden met hun beperking.

Rijd voorspelbaar en zorg er (extra) voor dat je niet onverwacht in de buurt van de slechthorende persoon opduikt. Zo voorkom je schrikreacties en gevaarlijke situaties.

Markering achterop de fiets laat zien dat je te maken hebt met een bestuurder die slechthorend is.

VEKABEST

INKIJKEXEMPLAAR

de rest van dit hoofdstuk is
niet beschikbaar in het inijkexemplaar

HOOFDSTUK

9

Rijmanoeuvres

9.1 Wegrijden

Weer deelnemen aan het verkeer

Als je wilt wegrijden, moet je het overige verkeer voor laten gaan. Je observeert:

- de beschikbare ruimte,
- het uitzicht,
- de weersomstandigheden,
- de verkeersdrukte,
- het achteropkomend verkeer,
- het tegemoetkomend verkeer,
- de snelheid van naderende bestuurders.

Let op de snelheid van de naderende vrachtauto, want bij het uitvoeren van een bijzondere manoeuvre, zoals wegrijden, moet je het overige verkeer (dus ook voetgangers) voor laten gaan.

Kijken en richting aangeven

Voordat je wegrijdt kijk je eerst naar voren en daarna in de spiegels en links (of rechts) naast je. Als je veilig kunt wegrijden geef je richting aan voordat je bromfiets in beweging komt. Zorg ervoor dat jouw moment van wegrijden andere bestuurders niet dwingt tot remmen of uitwijken.

Optrekken

Houd tijdens het optrekken de voor je rijdende bestuurder en de verkeerssituatie scherp in de gaten. Misschien moet je nog een keer plotseling stoppen.

Wanneer het licht op groen springt, moet je niet meteen optrekken. De groep fietsers heeft alle aandacht voor elkaar. Toon begrip en laat zien dat je inzicht hebt in het verkeer.

9.2 Voorsorteren

Voorsorteren rechtsaf

Voorsorteren om rechtsaf te slaan doe je als volgt:

- een halve meter van de trottoirband,
- als er rechts van de rijbaan een fietsstrook of busstrook met een doorgetrokken streep ligt, sorteer je als bromfietser tegen die streep voor,
- als de fietsstrook met een onderbroken streep is gemarkeerd, mag je als bromfietser daarop wel voorsorteren als je daarbij maar geen fietsers of snorfietzers hindert of in gevaar brengt.

Voor de vlotte doorstroming van achteropkomende bestuurders is het in deze situatie beter op de fietsstrook voor te sorteren; op een fietsstrook met een onderbroken streep mag dat.

Is er géén achteropkomend verkeer, laat dan de fietsstrook in principe vrij.

Op een fietspad mag je nooit voorsorteren, ook niet als de streep onderbroken is.

Voorsorteren linksaf

Voorsorteren om links af te slaan, doe je als volgt:

- tegen de as van de weg (op wegen waar je tegemoetkomende bestuurders kunt verwachten),
- geheel links van de weg (op volledige eenrichtingswegen), op eenrichtingswegen waar je tegemoetkomende (brom)fietsers kunt verwachten, sorteert je tegen de as van de weg voor,
- geheel links van de rijbaan, als de weg gescheiden rijbanen heeft.

Op een volledige eenrichtingsweg sorteert je uiterst links voor.

9.3 Rechts afslaan

Handelingen voordat je rechts afslaat:

Kijken

Ruim voor het punt waar je wilt afslaan, kijk je eerst of je met de voorgenomen richtingverandering anderen niet in gevaar brengt. Je kijkt eerst in de rechterspiegel en dan over je rechterschouder. Natuurlijk blijf je ook letten op de weg vóór je.

Richting aangeven

Pas als je weet dat je veilig van richting kunt veranderen, geef je richting aan naar rechts.

Voorsorteren

Vervolgens sorteer je in een vloeiende lijn voor naar rechts (maar zorg je ervoor dat je daarbij geen fietsers of snorfietsers hindert).

Vóór laten gaan

Krijg je bij het afslaan naar rechts te maken met rechtdoorgaand verkeer op dezelfde weg, dan laat je dat voorgaan. Denk ook aan rechtdoorgaande voetgangers. Bromfietsers die op de rijbaan rijden moeten vooral ook letten op fietsers en snorfietsers op een fietsstrook of vrijliggend fietspad.

Bij het rechts afslaan hinder je zo de rechtdoorgaande fietser. Om de fietser voor te laten gaan, kun je hier op de fietsstrook achter hem voorsorteren.

De bocht naar rechts kort nemen

De bocht naar rechts neem je zo kort, dat je uitkomt op de rechterweghelft van de weg die je ingaat. Dus de bocht niet zo snel en niet zo ruim nemen dat je op de linkerweghelft van de ingeslagen weg uitkomt.

VEKABEST

INKIJKEXEMPLAAR

de rest van dit hoofdstuk is
niet beschikbaar in het inijkexemplaar

HOOFDSTUK

10

Stilstaan, plaatsen, parkeren en gedrag bij ongevallen*

Gevaar of hinder

Er zijn plekken waar het verboden is om stil te staan, om je bromfiets te plaatsen of om je brommobiel te parkeren. Maar ook op plekken waar dat niet is verboden mag je niet altijd je bromfiets neerzetten. Hetilstaan, plaatsen of parkeren is namelijk altijd verboden als je daarbij gevaar of hinder veroorzaakt of zou kunnen veroorzaken.

10.1 Stilstaan

Wat is stilstaan

Stilstaan is het vrijwillig voor korte tijd tot stilstand brengen van je bromfiets. Onder korte tijd wordt verstaan het op- of af laten stappen van een passagier of het bezorgen of ophalen van goederen. Alle andere handelingen, bijvoorbeeld naar de weg vragen of een gesprek voeren, vallen daar niet onder.

E2

* De regels m.b.t. *stilstaan* zijn van toepassing op alle brom-/snorfietsen en brommobielen (§ 10.1). De regels m.b.t. *plaatsen* zijn alleen bedoeld voor brom-/snorfietsen (§ 10.1). In § 10.3 wordt nader ingegaan op de parkeerregels voor brommobielen.

Stilstaan verboden

Stilstaan mag je niet:

- op een fietsstrook of op de rijbaan langs een fietsstrook,
- op een kruispunt,
- op een oversteekplaats of binnen 5 meter afstand daarvan,
- in een fietstunnel of andere tunnel,
- op een overweg,
- bij een bord bushalte:
  - langs de geblokte markering,
  - binnen 12 meter van het bord als er geen blokmарking is,
  - een passagier of op af laat stappen is hier altijd toegestaan
- op de rijbaan langs een busstrook,
- op de rijbaan langs een gele doorgetrokken streep.

Fout! Op een fietsstrook mag je niet stil gaan staan. Als je naar de weg wilt vragen plaats je bromfiets dan op het trottoir.

Fout! Naar de weg vragen wordt niet gezien alsilstaan maar als plaatsen en is op de rijbaan niet toegestaan. Plaats daarom je bromfiets in de berm.

Bij de blokmarkering van een bushalte is het verboden stil te staan, maar dat geldt niet voor het op of af laten stappen van een passagier.

Je mag op een busstrook of op de rijbaan langs een busstrook niet stilstaan. Ook niet om iemand op of af te laten stappen.

Je mag niet stilstaan op een voetgangersoversteekplaats of binnen een afstand van 5 meter daarvan.

Een bromfiets mag net als alle andere voertuigen niet stilstaan in een tunnel.

10.2 Plaatsen

Wat is plaatsen

Breng je jouw bromfiets vrijwillig tot stilstand en laat je deze bijvoorbeeld voor een langere tijd en onbeheerd achter, dan wordt dat plaatsen genoemd. Plaatsen is dus het neerzetten of stallen van je bromfiets.

Waar plaatsen

Tenzij een verkeersbord dat verbiedt moet je jouw bromfiets plaatsen:

- op het trottoir,
- op het voetpad,

- in de berm of
- op een andere daarvoor aangewezen plaats, zoals een fietsenstalling.

Plaatsen verboden

Een bromfiets mag je niet plaatsen:

- op andere plekken dan het trottoir, het voetpad, de berm of een aangewezen plaats, zoals de rijbaan, een fiets/bromfietspad of een parkeervak,
- op plekken waar verkeersbord E3 staat,

E3

Je mag een bromfiets niet op de rijbaan plaatsen, ongeacht of er een bord is geplaatst. Je plaatst de bromfiets op het trottoir, zodanig dat voetgangers er zo min mogelijk hinder van ondervinden.

Binnen deze zone mogen geen fietsen, snorfietsen en bromfietsen worden geplaatst en dat geldt ook voor het trottoir of het voetpad. Plaats je bromfiets hier in de fietsenstalling.

VEKABEST

INKIJKEXEMPLAAR

de rest van dit hoofdstuk is
niet beschikbaar in het inijkexemplaar

HOOFDSTUK

11

Communicatie, rijden met licht en in moeilijke weersomstandigheden

11.1 Communicatie

Om met meerdere weggebruikers tegelijk van de weg gebruik te kunnen maken, moet je voortdurend aan elkaar laten zien wat je wilt gaan doen: linksaf, rechtsaf, van rijstrook wisselen, inhalen, et cetera.

Daarom moet je in het verkeer duidelijk communiceren. Dat kan met:

- richtingaanwijzer,
- remlicht,
- claxon,
- koplamp,
- hand- en armgebaren.

Richting aangeven

Richting aangeven is het belangrijkste communicatiemiddel. Het is verplicht elke belangrijke zijdelingse verplaatsing met de richtingaanwijzer of met de arm kenbaar te maken aan de andere bestuurders.

Het gaat om:

- wegrijden,
- inhalen van een motorvoertuig,
- voorbijrijden van een obstakel,
- wisselen van rijstrook,
- invoegen en uitvoegen,
- voorsorteren en afslaan.

Je zet de richtingaanwijzer weer uit als de zijdelingse verplaatsing of de manoeuvre voltooid is.

Geluid of lichtsignaal

Door met claxon, bel of lichtsignaal te waarschuwen, kun je een direct gevaar afwenden. Dat mag je zowel binnen als buiten de bebouwde kom doen. Je mag geen onnodige signalen geven, zoals claxonneren om iemand te groeten.

De spelende kinderen hebben alleen maar oog voor de bal. Nu mag je een geluidssignaal geven.

Geel zwaailicht

Geel zwaai-, flits- of knipperlicht mag worden gevoerd door bestuurders van motorvoertuigen die speciale werkzaamheden uitvoeren.

11.2 Rijden met licht

Verlichting is om gezien te worden

Verlichting is in de eerste plaats bedoeld om door anderen gezien te worden en in de tweede plaats om zelf meer te zien. Wacht niet met het aandoen van de verlichting tot je zelf niet meer genoeg kunt zien.

Dimlicht verplicht

Je moet je dimlicht en achterlicht laten branden:

- bij nacht,
- overdag als je slecht zicht hebt, bijvoorbeeld door sneeuw, regen, mist of andere donkere omstandigheden.

*Als de weersom-
standigheden
zodanig zijn dat je
met dimlicht veel
beter zichtbaar bent,
voer je dimlicht en
achterlicht.*

Groot licht

Rijd je met groot licht aan - mag niet overdag - dan moet je dimmen, zodra je een tegenligger, of voetgangers ziet naderen. Je kunt niet alleen tegenliggers verblinden, maar soms ook voertuigen waar je achter rijdt. Via zijn spiegels verblind je ook een voorligger met je grote licht.

Goed zicht, toch licht

Je mag omdat het veiliger is, ook overdag bij goed zicht verlichting (dimlicht) aandoen. Je bent dan beter en vooral eerder zichtbaar. Doe dit zeker als je buiten de bebouwde kom rijdt of met een laagstaande zon in de rug. Autobestuurders zien jou door de laagstaande zon helemaal niet aankomen, tenzij je verlichting voert.

*Ook nu val je met
dimlicht veel beter
op.*

Knippersignaal

Als je zelf verblind dreigt te worden door een tegenligger, kun je de ander daarop attenderen door even met je groot licht te knipperen. Als dat niet helpt, moet je vooral niet in de koplampen van je tegenligger kijken, maar rechts daarvan, bijvoorbeeld naar de rechterkant van de rijbaan. Je moet dan ook snelheid minderen, omdat je niet goed kunt zien of de weg wel voldoende vrij is.

Reflectie

Bij donker reflecteren regen en een nat wegdek het licht van je koplampen tot je sterretjes ziet. Wegbelijning en tekens op het wegdek lossen op in dat reflecterend licht. Ga niet op je gevoel af, maar pas bij donker je snelheid aan wanneer het hevig regent of als er veel plassen op de weg liggen. Niet alleen kun je dan effectiever remmen, je hebt ook meer tijd de moeilijk zichtbare belijning en tekens op de weg in je op te nemen.

*Door verblindende
lichtreflectie is niets
en niemand duidelijk
te zien.*

Bermpaaltjes en kantlijnen zijn in het donker een goed oriëntatiemiddel. In combinatie met een aangepaste snelheid loodsen ze je veilig naar de plaats van bestemming.

Stadscentrum

Als je rijdt in een omgeving met zeer veel openbare verlichting en veelkleurige neonreclame, ben je erop bedacht dat je:

- verkeerslichten niet tijdig ziet,
- verkeersborden laat opmerkt,
- voetgangers en fietsers moeilijker onderscheidt.

VEKABEST

INKIJKEXEMPLAAR

de rest van dit hoofdstuk is
niet beschikbaar in het inijkexemplaar

HOOFDSTUK

12

Milieuaspecten

12.1 Brandstofverbruik

Het verkeer is één van de belangrijkste oorzaken van de milieuvervuiling. Om deze vorm van milieuvervuiling tegen te gaan, dring je de uitstoot van schadelijke gassen terug. Dat kan vooral door zuiniger te rijden.

Het onderstaande geeft aan hoe je dat kunt bereiken:

- rijd na het starten direct, maar rustig weg,
- laat de motor niet onnodig stationair draaien,
- speel niet met de gashendel tijdens het stilstaan,
- zet je motor af als je verwacht dat je langer dan 1 minuut moet wachten,
- trek niet door tot in de hogere toerentallen maar schakel tijdig naar een hogere versnelling,
- rijd met vooruitziende blik om veelvuldig schakelen en remmen te voorkomen,
- nader een verkeerssituatie waar je voor moet stoppen niet te snel,
- rijd niet te snel en vermijd onnodig inhalen,
- zorg voor voldoende volgafstand dan hoef je minder te remmen en op te trekken,
- neem voor bochten tijdig gas terug en versnel gelijkmatig halverwege de bocht,
- houd de banden op spanning.

Onderhoud

Voer regelmatig onderhoud uit om je bromfiets in conditie te houden en de uitstoot van gevaarlijke stoffen te beperken. Laat je bromfiets nakijken als het brandstofverbruik toeneemt, de motor onregelmatig loopt, of als er donkere walm uit de uitlaat komt.

Geluidshinder

Voorkom onnodige geluidshinder door:

- niet met een kapotte geluiddemper te rijden,
- niet te fel te accelereren,
- de luchttoevoer en de uitlaat niet te veranderen,
- het rijden met hoge toerentallen te vermijden.

De uitlaat van een bromfiets mag maximaal 97 decibel produceren (snorfiets: 90 decibel).

12.2 Uitlaatgassen, katalysator en CO₂

Bij de verbranding van benzine komen schadelijke stoffen vrij. Om de uitstoot te beperken, zit er in de uitlaat van je bromfiets een katalysator. Die zet - via een chemisch proces - schadelijke stoffen om in onschadelijke stoffen.

Let op: de katalysator werkt pas goed als de motor op temperatuur is, na zo'n 10 tot 15 minuten rijden (dus niet tijdens korte ritjes).

CO₂

CO₂ (kooldioxide) is één van de stoffen die vrijkomt bij de verbranding. Op korte termijn is het niet schadelijk. Het zit bijvoorbeeld ook in frisdranken met prik. Maar CO₂ is ook een zogenaamd broeikasgas en draagt bij aan de opwarming van de aarde.

Het is beter na het starten direct rustig weg te rijden, de motor komt dan sneller op temperatuur en er ontstaat een optimale verbranding.

Controleer een keer per maand de bandenspanning, dat vermindert je brandstofverbruik en je banden gaan langer mee.

Als je voor een langere tijd moet wachten, zet dan je motor af.

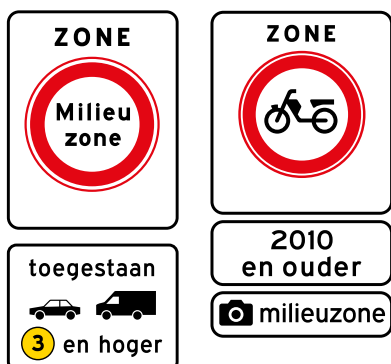

Misschien staat het stoer maar speel niet met de gashendel. Het veroorzaakt meer geluidsoverlast.

12.3 Milieuzones

Om de luchtkwaliteit in steden te verbeteren, kunnen zogenaamde milieuzones worden ingesteld. Deze worden aangeduid met borden. De meeste milieuzones gelden voor auto's en bestelauto's en/of voor vrachtauto's en bussen. Met je bromfiets mag je zo'n zone gewoon inrijden.

Sinds een tijdje weren sommige steden ook oudere bromfietsen met een verbrandingsmotor. Er is (nog) geen landelijke regel voor het plaatsen van borden om bestuurders op het bestaan van zo'n milieuzone te wijzen. Soms staan er wel borden en soms staan er geen borden. Als bestuurder ben je zelf verantwoordelijk om de zone te mijden als je op een bromfiets rijdt die niet is toegelaten.

Borden links: deze milieuzone is gesloten voor personen- en bedrijfsauto's van emissieklasse 1 en 2.

Borden rechts: deze milieuzone is gesloten voor bromfietsen met een verbrandingsmotor van bouwjaar 2010 of eerder.

VEKABEST

INKIJKEXEMPLAAR

de rest van dit hoofdstuk is
niet beschikbaar in het inijkexemplaar

HOOFDSTUK

13

Technische aspecten

13.1 Voertuigbeheersing

Eerste kennismaking

Neem na aankoop van je bromfiets op je gemak het instructieboekje door. Lees en kijk, kijk en lees. Test je kennis dan eens: weet je waar alles zit en waar het voor dient? Loop ook eens een stukje met de bromfiets aan de hand. Voel zijn gewicht. En dan: opstappen!

Zithouding

Hoe beter de bromfiets je 'past' hoe behendiger je ermee zult kunnen omgaan. Welke zithouding de beste is, hangt af van het type bromfiets. Op een wat zwaarder en sportiever type zit je wat meer naar achter met de tank tussen de knieën geklemd. Op een lichte bromfiets zit je wat meer rechtop.

Een boodschappentas over je schouder of aan je stuur is onveilig. Het belemmert een veilige besturing en is van invloed op de stabiliteit van je bromfiets.

De zithouding die je een veilig, stabiel gevoel geeft, is de beste. Gun jezelf de tijd die comfortabele houding te vinden. Misschien is het nodig

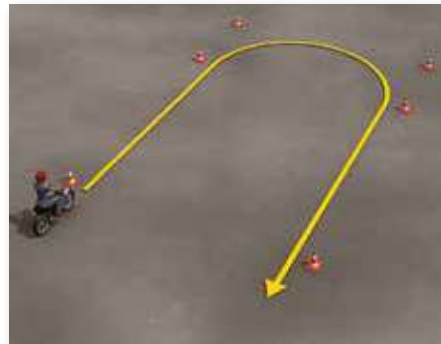
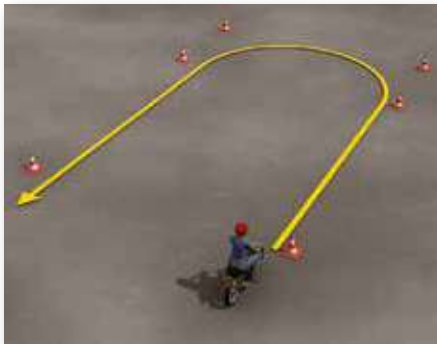
dat iets aan je bromfiets hoger of lager gemonteerd moet worden, in verband met de lengte bijvoorbeeld. De leverancier van je bromfiets kan je daarin goed adviseren.

Evenwicht

Als je met voldoende snelheid rechthoek rijdt, is de stabiliteit van je bromfiets prima. Minder je snelheid, dan wordt de stabiliteit ook minder. Dat ken je nog wel van het fietsen, maar een bromfiets is veel zwaarder en dat heeft weer invloed op het sturen bij verminderde stabiliteit. Daar bestaan enkele nuttige oefeningen voor. Ze leren je kijken, sturen en gas geven tegelijk.

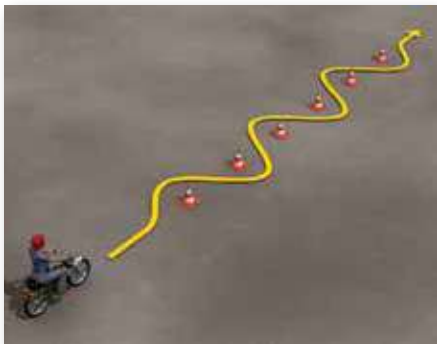
1 In beperkte ruimte halve draai maken

Je rijdt en keert de bromfiets zowel rechtsom als linksom binnen een beperkte ruimte in één vloeiende beweging.

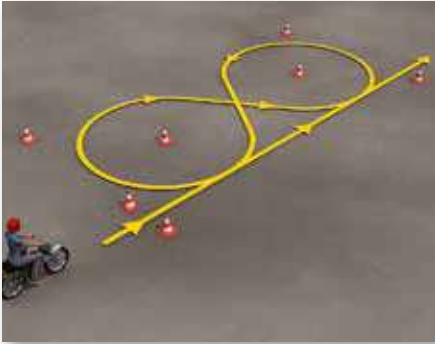
2 Rijden van een slalom

Je rijdt in één richting, zonder onderbrekingen, vlot en met beide voeten op de voetsteunen of trappers, de aangegeven bochten tussen zes kegels.

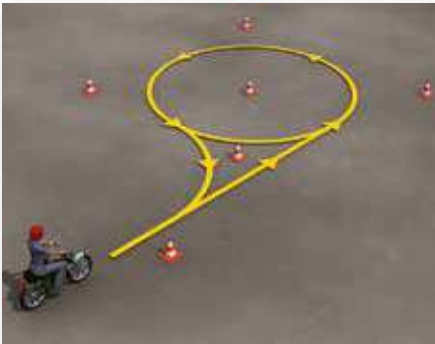
3 Rijden van een acht

Je rijdt, met beide voeten op de voetsteunen of trappers, een volledige acht binnen een door kegels aangegeven ruimte.

4 Rijden van een cirkel

Je rijdt, met beide voeten op de voetsteunen of trappers, driemaal een volledige cirkel binnen een door kegels aangegeven ruimte. De cirkel dient op een aangegeven punt weer te worden verlaten.

Het gaat bij het uitvoeren van voorgaande manoeuvres niet om het doen van een paar kunstjes. Het doel is om door deze manoeuvres aan te tonen dat je over voldoende voertuigbeheersing beschikt. Met andere woorden: dat je de baas bent over de bromfiets en hem volledig in je macht hebt.

Je moet er vooral op letten dat je op de juiste wijze:

- de gastoevoer regelt (zogenaamde gedoseerd gas geven),
- de bromfiets laat overhellen in de bochten,
- het evenwicht weet te bewaren.

De meeste manoeuvres moeten daarom met een licht trekkende bromfiets en in een gelijkmatig tempo worden uitgevoerd. Dat wil zeggen dat je in de eerste of tweede versnelling moet rijden en steeds de juiste hoeveelheid gas moet geven die voor het goed uitvoeren van de manoeuvre noodzakelijk is. Voor het regelen van de snelheid gebruik je, behalve bij het rijden van een slalom, indien nodig de voetrem.

Advies

Informeer eens bij een rijsschool hoe je bovengenoemde manoeuvres het best kunt beoefenen. Of nog beter: neem een paar lessen 'voertuigbeheersing'. Met een goede voertuigbeheersing kan je ernstige ongelukken voorkomen en misschien wel eens je leven redden.

*Rijlessen nemen is
zeer aan te bevelen.*

VEKABEST

INKIJKEXEMPLAAR

de rest van dit hoofdstuk is
niet beschikbaar in het inijkexemplaar

HOOFDSTUK

14

Verkeersborden en verkeersregels

A Snelheid

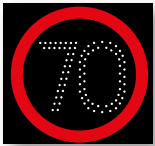
A1
Maximumsnelheid.

A2
Einde maximumsnelheid.

A3
Maximumsnelheid op een elektronisch signaleringsbord.

Maximumsnelheid 70 km/u op elektronisch signaleringsbord.

A4
Adviessnelheid.

A5
Einde adviessnelheid.

B Voorrang

B1
Voorrangsweg.

B2
Einde voorrangsweg.

B3
Voorrangskruispunt.

B4
Voorrangskruispunt zijweg links.

B5
Voorrangskruispunt zijweg rechts.

B6
Verleen voorrang aan de bestuurders op de kruisende weg.

B7
Stop: Verleen voorrang aan bestuurders op de kruisende weg.

C Gesloten- verklaring

C1
Gesloten in beide richtingen voor voertuigen, ruiters en geleiders van rij- of trekdieren of vee.

C2
Eenrichtingsweg, in deze richting gesloten voor voertuigen, ruiters en geleiders van rij- of trekdieren of vee.

C3
Eenrichtingsweg.

C4
Eenrichtingsweg.

C5
Inrijden toegestaan.

C6
Gesloten voor motorvoertuigen op meer dan twee wielen.

C7
Gesloten voor vrachtauto's.

C7a
Gesloten voor autobussen.

C7b
Gesloten voor autobussen en vrachtauto's.

C8
Gesloten voor landbouw- en bosbouwtrekkers, motorrijtuigen met beperkte snelheid en mobiele machines.

C9
Gesloten voor ruiters, vee, wagens, landbouw- en bosbouwtrekkers, motorrijtuigen met beperkte snelheid, mobiele machines, brommobielen, fietsen, snorfietsen, bromfietsen en gehandicaptenvoertuigen.

C10
Gesloten voor motorvoertuigen met aanhangwagen.

C11
Gesloten voor motorfietsen.

C12
Gesloten voor alle motorvoertuigen.

C13
Gesloten voor bromfietsen, snorfietsen en gehandicaptenvoertuigen, met in werking zijnde motor.

C14

Gesloten voor fietsen en voor gehandicapten-voertuigen zonder motor.

C15

Gesloten voor fietsen, snorfietsen, bromfietsen en gehandicapten-voertuigen.

C16

Gesloten voor voetgangers.

C17

Gesloten voor voertuigen en samenstellen van voertuigen die, met inbegrip van de lading, langer zijn dan op het bord is aangegeven.

C18

Gesloten voor voertuigen die, met inbegrip van de lading, breder zijn dan op het bord is aangegeven.

C19

Gesloten voor voertuigen die, met inbegrip van de lading, hoger zijn dan op het bord is aangegeven.

C20

Gesloten voor voertuigen waarvan de aslast hoger is dan op het bord is aangegeven.

C21

Gesloten voor voertuigen en samenstellen van voertuigen, waarvan de totaal massa of de som van de aslasten hoger is dan op het bord is aangegeven.

C22

Gesloten voor voertuigen met bepaalde gevaarlijke stoffen.

C22a

Gesloten voor personen- en bedrijfsauto's, vrachtauto's of bussen met een dieselmotor vanwege milieuzone.

C22b

Einde geslotenverklaring milieuzone.

toegestaan nul-emissie

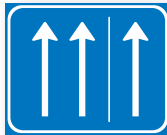
C22c

Gesloten voor bedrijfs- en vrachtauto's vanwege nul-emissiezone.

C22d

Einde geslotenverklaring nul-emissiezone.

C23-01

Spitsstrook open.

C23-02

Spitsstrook vrijmaken.

C23-03

Einde spitsstrook.

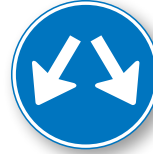
D Rijrichting

D1
Ronde: verplichte
rijrichting.

D2
Gebod voor alle
bestuurders het bord
voorbij te gaan aan de
zijde die de pijl aangeeft.

D3
Bord mag aan beide
zijden worden voorbij
gegaan.

D4
Gebod tot het volgen
van de rijrichting, die op
het bord is aangegeven.

D5
Gebod tot het volgen van
de rijrichting, die op het
bord is aangegeven.

D6
Gebod tot het volgen
van één van de
rijrichtingen die op het
bord zijn aangegeven.

D7
Gebod tot het volgen van
één van de rijrichtingen
die op het bord zijn
aangegeven.

E Parkeren en stilstaan

E1
Parkeerverbod.

E2
Verbod stil te staan.

E3
Verbod fietsen en
bromfietsen te plaatsen.

E4
Parkeergelegenheid.

E5
Taxistandplaats.

E6
Gehandicapten-
parkeerplaats.

E7
Gelegenheid bestemd
voor het onmiddellijk
laden en lossen van
goederen.

E8
Parkeergelegenheid
alleen bestemd voor
personenauto's.

E8a
Parkeergelegenheid
alleen bestemd
voor vrachtauto's en
autobussen.

E8b
Parkeergelegenheid
alleen door gedeeltelijk
op het trottoir te
parkeren.

E9
Parkeergelegenheid
alleen bestemd voor
vergunninghouders.

VEKABEST

INKIJKEXEMPLAAR

de rest van dit hoofdstuk is
niet beschikbaar in het inijkexemplaar